

Sygn. akt I ACa 1504/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Górczanowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Robert Jurga
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko A. K. (1) i Z. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji obojga pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 1 kwietnia 2014 r. sygn. akt IX GC 539/13

uchyla zaskarżony wyrok i stwierdzając nieważność postępowania przed Sądem I instancji poczynszy od dnia 1 kwietnia 2014 r., znosi postępowanie w tym zakresie oraz przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 stycznia 2015 r.

Strona powodowa Stowarzyszenia (...) w W., jako organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, domagała się zasądzenia od pozwanych Z. K. (1) i A. K. (1), jako współników zlikwidowanej spółki jawnej, kwoty 76.112,82 zł z ustawowymi odsetkami, tytułem ustalonego umową zawartą ze spółką jawną wynagrodzenia dla współtwórców filmów wyświetlanych w kinach zlikwidowanej spółki, za okres od 1 stycznia 2011r. do 30 września 2012r.

W odpowiedzi na pozew oboje pozwani wnosili o oddalenie powództwa, zarzucając, niewykazanie przez stronę powodową prawa reprezentowania podmiotów uprawnionych do wynagrodzenia z tytułu filmów wyświetlanych przez pozwanych, oraz niewykazanie, że strona powodowa jest organizacją, o której mowa w art. 107 Prawa autorskiego. Dodatkowo pozwana Z. K. (1) zarzucała, że w czerwcu 2011r. wypowiedziała umowę spółki jawnej na koniec 2011r. i

sąd rejestrowy postanowieniem z 17 lutego 2012r. wykreślił pozwaną jako współnika spółki jawnej ze skutkiem od 31 grudnia 2011r., a pozwany A. K. (1) przejął przedsiębiorstwo spółki i zobowiązał się do zwolnienia pozwanej z wszelkich zobowiązań ciążących na niej jako współniku.

Wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział IX Gospodarczy zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty: 10.873,26 zł z ustawowymi odsetkami od 21 kwietnia 2011r., 10.873,26 zł z ustawowymi odsetkami od 21 lipca 2011r., 10.873,26 zł z ustawowymi odsetkami od 21 października 2011r., 10.873,26 zł z ustawowymi odsetkami od 21 stycznia 2012r. wraz z kosztami postępowania 2.690 zł. Ponadto Sąd zasądził od A. K. (1) na rzecz powoda: 10.873,26 zł z ustawowymi odsetkami od 21 kwietnia 2012r., 10.873,26 zł z ustawowymi odsetkami od 21 lipca 2012r., 10.873,26 zł z ustawowymi odsetkami od 21 października 2012r. wraz z kosztami postępowania w kwocie 6.630 zł; w stosunku do pozwanej Z. K. (1) oddalił żądanie zapłaty kwoty 32.619,78 zł z odsetkami.

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy podał, że Komisja Prawa Autorskiego powołana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na podstawie art. 108.3 Pr.aut. odmówiła zatwierdzenia tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów przedstawionych przez powodową organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Na skutek odwołania powoda Minister(...)decyzją z 6 maja 2000r. na podstawie art. 108.4 Pr.aut. w zw. z 138 § 1 p.2 K.p.a. zatwierdził tabele, które za wyświetlanie filmów przewidują wynagrodzenie dla twórców scenariusza oraz wykorzystanych w filmie utworów muzycznych i słowno-muzycznych w wysokości 2,1% wpływów z biletów. Powołując się na tabele powód zażądał od prowadzącej kina A. K. A. K. (1), Z. K. (1) Sp.j. zawarcia umowy o inkasowanie wynagrodzeń twórców scenariuszy oraz wykorzystanych w filmie utworów literackich i muzycznych. Spółka przyjęła ofertę i umowę z 9 lipca 2004r. zobowiązała się do zapłaty powodowi tytułem tych wynagrodzeń 2,1% wpływów ze sprzedaży biletów co kwartał w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po rozliczonym kwartale z ustawowymi odsetkami w razie niedotrzymania terminu zapłaty. W przypadku zażądania wynagrodzenia od spółki przez inny podmiot powód przejął na siebie odpowiedzialność za te roszczenia (§ 1.3). Spółka co kwartał składała powodowi wykaz wyświetlonych filmów i wpływów z biletów oraz płaciła powodowi zgodnie z umową 2,1% wpływów do końca 2010r., a następnie zaprzestała składania wykazów jak i zapłaty wynagrodzenia. W 2010r. spółka miała średnie kwartalne wpływy ze sprzedaży biletów w wysokości 517.774,28 zł.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że w dniu 28 czerwca 2011r. pozwana Z. K. (1) wypowiedziała umowę spółki jawnej na koniec 2011r. Postanowieniem z 17 lutego 2012r. sąd rejestrowy wykreślił pozwaną jako współnika, wpisał rozwiązanie spółki w dniu 31 grudnia 2011r. i otwarcie likwidacji z tym dniem oraz wpisał pozwanego A. K. (1) jako jedyne likwidatora. Na mocy porozumienia z 3 sierpnia 2012r. pozwany A. K. (1) przejął przedsiębiorstwo spółki, pozwana Z. K. (1) pokwitowała otrzymanie sumy 20.000 zł wyczerpującej jej roszczenia z tytułu wystąpienia ze spółki, a pozwany A. K. (1) zobowiązał się zwolnić ją z wszelkich roszczeń kierowanych przeciwko niej z tytułu udziału w spółce. Postanowieniem z 24 września 2012r. sąd rejestrowy wykreślił spółkę z KRS.

Odwołując się do przepisów art. 70, art. 69, art. 70 ust. 2¹ pkt.1 i art. 110¹⁶ ust.2 Prawa autorskiego Sąd Okręgowy wskazał, że powoda i A. K. Sp.j. wiązała umowa z 9 lipca 2004r., w której została ustalona stawka 2,1% wpływów z biletów przewidziana w tabeli zatwierdzonej decyzją Ministra (...) z 5 maja 2000r. Ponieważ ani spółka, ani pozwany A. K. (1), który przejął przedsiębiorstwo spółki, nie wypowiedzieli umowy lub nie uchylili się od jej skutków, powodowi przysługuje przewidziane umową wynagrodzenie dla współtwórców filmów w wysokości 2,1% wpływów z biletów. Sąd Okręgowy uznał za uprawnione na podstawie art. 231 K.p.c. oparcie żądania pozwu na założeniu, że wpływy z biletów były takie same, jak w 2010 roku wobec zaprzestania przez spółkę i jej następcę prawnego przekazywania powodowi tych danych, bowiem pozwani mogli wykazać rzeczywiste wpływy dokumentami księgowymi i deklaracjami podatkowymi, czego nie uczynili. Na podstawie § 3.1 umowy z 9 lipca 2004r. powodowi przysługuje od A. K. Sp.j. kwartalne wynagrodzenie w wysokości 2,1%, tj. 10.873,26 zł, za którego zapłatę, na podstawie art. 22 § 2 K.s.h., pozwani odpowiadają solidarnie, ale za rok 2011, do czasu rozwiązania spółki. Za okres od 1 stycznia 2012r. żądanie wynagrodzenia w stosunku do pozwanej zostało oddalone. Natomiast na podstawie art. 22 § 1 K.s.h. współnicy odpowiadają wyłącznie za zobowiązania spółki powstałe do chwili ustania stosunku członkostwa i nie są

następcami prawnymi zlikwidowanej spółki jawnej i wykreśleniu spółki z KRS, tj. po 24 września 2012r. Po przejęciu przedsiębiorstwa spółki porozumieniem z 3 sierpnia 2012r. pozwany A. K. na podstawie art. 55¹ K.c. wstąpił w stałe stosunki prawne, w tym w umowę z powodem. Ani spółka ani pozwany nie wypowiedzieli umowy zgodnie z jej § 9. Zatem powoływany przez pozwanych wyrok SN z 16 września 2009r., I CSK 35/09, nie ma w niniejszej sprawie zastosowania albowiem wyrok ten dotyczył legitymacji powoda do dochodzenia tantiem w sytuacji, gdy powoda nie wiązała umowa z pozwanym. Ponadto w niniejszej sprawie pozwani nie wskazali żadnej organizacji uprawnionej obok powoda do dochodzenia tantiem scenarzystów oraz twórców utworów literackich i muzycznych stworzonych dla danego filmu (decyzje o uprawnieniach są ogłaszane w Monitorze Polskim), a tym samym nie wzruszyli domniemania legitymacji powoda z art. 105 ust.1 Pr.aut. Zatem nawet w braku umowy z 9 lipca 2004r. powództwo podlegałoby uwzględnieniu na podstawie art. 70 Pr.aut. Ponadto nie udzielając powodowi - wbrew umowie oraz art. 105.2 Pr.aut. - informacji o wyświetlanych filmach spółka uniemożliwiła spełnienie żądania spółki i wskazanie, które ze scenariuszy i utworów zawartych w filmach zostały stworzone przez twórców reprezentowanych przez powoda. Sąd Okręgowy nie zgodził się także ze stanowiskiem Sądu Najwyższego co do niedopuszczalności porozumień organizacji zbiorowego zarządzania w zakresie prawa do dochodzenia ustawowych tantiem, a wobec tego, że powód oświadczeniami (...) z 26 listopada 2003r. i z 27 stycznia 2014r. wykazał, że łączy go z (...) porozumienie wyłączające legitymację (...) do żądania tantiem od kiniarzy rozliczających się z powodem, zarzuty pozwanych są nieuzasadnione, tym bardziej, że umowa z 9 lipca 2004r. nadal obowiązuje.

Uzasadniając sposób procedowania Sąd Okręgowy podał, że pełnomocnik pozwanego A. K. nie stawił się na pierwszym posiedzeniu na rozprawę w dniu 25 lutego 2014r. przesyłając faks zaświadczenia, co do którego ze względu na nieczytelność nie można było stwierdzić czy pochodzi od lekarza sądowego. Zdaniem Sądu art. 214 k.p.c. nie nakazuje natychmiastowego odroczenia rozprawy i nie zakazuje przeprowadzenia jakichkolwiek czynności; wyklucza jedynie zamknięcie rozprawy w razie usprawiedliwionego niestawiennictwa. Sąd może przeprowadzić postępowanie dowodowe, a następnie - na żądanie strony nieobecnej - powtórzyć dowód przeprowadzony w jej nieobecności. Takie postępowanie jest wskazane np. w razie stawienia się świadka z odległej miejscowości lub rzadko przebywającego w kraju. Na posiedzeniu 25 lutego 2014r. sąd nie przeprowadził postępowania dowodowego, a jedynie umożliwił powodowi przedstawienie żądania pozwu, a pozwanej zarzutów przeciwko temu żądaniu - w celu ustalenia, czy istnieją fakty sporne. W celu zapoznania pozwanego z oświadczeniami powoda i współpозwanej złożonymi w jego nieobecności oraz obowiązkiem nałożonym na powoda przewodniczący zarządził doręczenie pełnomocnikowi pozwanego odpisu protokołu. Ponieważ w protokole zostało zamieszczone postanowienie o odroczeniu rozprawy, Sąd Okręgowy uznał za zbędne wezwanie pełnomocnika na następne posiedzenie wyznaczone na 1 kwietnia 2014r., bowiem zawarte w protokole postanowienie o odroczeniu rozprawy zawierało wszystkie konieczne informacje. Art. 149 K.p.c. nakazujący wezwanie na następne posiedzenie strony nieobecnej na posiedzeniu bez należytego usprawiedliwienia stanowi wyjątek od zasady niezawiadamiania stron o treści postanowień ogłoszonych na posiedzeniach jawnych. Zdaniem Sądu doręczenie stronie postanowienia o odroczeniu rozprawy wyłącza odrębne wezwanie strony. Pozwany w tygodniowym terminie pismem nadanym 7 kwietnia 2014r. zażądał uzasadnienia wyroku wydanego w dniu 1 kwietnia 2014r. i dopiero 13 maja 2014r. faksem podniósł nieprawidłowe zawiadomienie go o posiedzeniu w dniu 1 kwietnia 2014r.

O kosztach procesu Sąd Orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w stosunku do pozwanego A. K. a w stosunku do pozwanej Z. K. zastosował art. 100 k.p.c. o stosunkowym rozdzieleniu kosztów.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyli obydwójce pozwani.

Pozwany A. K. (1) w apelacji zarzucił:

1. nieważność postępowania, na podstawie art. 379 pkt. 5 k.p.c., skutek rażącego naruszenia art. 149 § 2 k.p.c. w związku z art. 150 k.p.c. i art. 214 k.p.c. poprzez niezawiadomienie pełnomocnika apelującego o terminie rozprawy z dnia 01.04.2014. poprzedzającej wydanie wyroku, nieodroczenie rozprawy mimo tego obowiązku, mimo, że w aktach

sprawy brak było dowodu doręczenia wezwania, i w konsekwencji pozbawienie apelującego możliwości obrony swych praw. Jest to zarzut wiodąc wskutek jego doniosłości i znaczenia dla sprawy.

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, w tym art. 105 w tym ust. 1, 107, 70 ust. 3 ustawy prawo autorskie poprzez ich błędną wykładnię polegającą na błędnym przyjęciu, że:

a) powódka posiada legitymację czynną w sprawie,

b) powódka jest uprawniona do poboru opłat,

c) powódce przysługuje oparte na domniemaniu prawo do wystąpienia z roszczeniem, pomimo tego, że Stowarzyszenie (...) utraciła status podmiotu uprawnionego do poboru opłat, jako organizacja zbiorowego zarządzania, i nie wykazała w sposób nakazany prawem, iż posiada ten status i prawo, i że obalenie domniemania nie nastąpiło,

d) powódka jest organizacją uprawnioną w rozumieniu prawa autorskiego pomimo automatycznego obalenia domniemania opartego na art. 105 ust. 1 prawa autorskiego i wskutek tego utraty prawa do poboru opłat stanowiących przedmiot sporu. w konsekwencji uwzględnienie powództwa, mimo, że powódka nie posiadała prawa do poboru opłat objętych roszczeniem, a w procesie legitymacji czynnej w sporze,

3. sprzeczność poczynionych przez Sąd orzekający ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, i naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik rozstrzygnięcia - naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów określonej wart. 233 k.p.c. oraz art. 227 i 316 k.p.c. poprzez:

a) błędne przyjęcie, że powódka posiadała legitymację do dochodzenia opłat stanowiących podstawę roszczenia, legitymację czynną w sporze, i nieuwzględnienie faktu i skutków obalenia domniemania tej legitymacji i w konsekwencji uwzględnienie powództwa,

b) pominięcie faktu wykazania przez pozwaną istnienia 2 organizacji zbiorowego zarządzania, stanowiącego podstawę obalenia domniemania, z którego powódka wywodziła swoje uprawnienia, mimo, że fakt ten wynika z przepisów prawa i aktów urzędowych powszechnie znanych, a nawet mimo tego został wykazany przez pozwaną (uprawnienie Stowarzyszenia (...)),

c) uwzględnienie powództwa w całości mimo braku jakiegokolwiek udowodnienia przez powódkę zasadności wyliczeń i ich podstawy, kwoty roszczenia, a nawet co stanowi o wadze zarzutu, skonkretyzowania i uzasadnienia wysokości roszczenia, co przy braku dokumentów i dowodów na to, co przyznała sama powódka żądając zobowiązania pozwanej do przedłożenia dokumentów na jakich opierała powództwo,

4. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik rozstrzygnięcia· art. 230, 231, 232 i 233 § 1 i 2 k.p.c., w szczególności poprzez bezkrytyczne przyjęcie szczątkowej, zawierającej wyłącznie twierdzenia nieoparte dowodami, mimo wykazania faktów przeciwnych, obalających twierdzenia powódki przez pozwanego i bezpodstawne pominięcie i nieodniesienie się do treści argumentów pozwanego,

5. naruszenie art. 328 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie, na jakiej podstawie sąd nie uznał argumentów pozwanej, powielenie argumentacji powoda, niewskazanie w uzasadnieniu dlaczego sąd nie uznał twierdzeń i zarzutów podnoszonych przez pozwaną w tym odnośnie braku przesłanek uzasadniających twierdzenie, że powódka posiada prawo do dochodzenia tychże roszczeń i nieodniesienie się do zarzutów wskazujących na brak tychże uprawnień, co utrudnia nie tylko sformułowanie zarzutów merytorycznych apelującemu, ale też wykonanie kontroli instancyjnej wyroku,

6. naruszenie art. 25 § 2 k.p.c., i wydanie wyroku mimo konieczności sprawdzenia wartości przedmiotu sporu określonego przez powódkę, co było wnioskiem pozwanego,

7. naruszenie art. 31 k.s.h. poprzez uwzględnienie powództwa mimo zaniechania dochodzenia powyższych roszczeń w fazie likwidacji spółki jawnej pozwanych, co stanowi warunek formalny dochodzenia roszczeń od pozwanego.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy w całości do ponownego rozpatrzenia, ewentualnie z ostrożności procesowej o zmianę wyroku w całości i wydanie wyroku oddalającego powództwo w całości, zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje według norm przepisanych, w tym za drugą instancję w wysokości podwójnej stawki minimalnej, co uzasadnił rzeczywistym nakładem pracy w sprawie, oraz dysproporcją pomiędzy nakładem pracy pełnomocników obu stron.

Pozwana Z. K. (1) zaskarżyła wyrok w części - a to w zakresie pkt I Wyroku zasądającego od pozwanej na rzecz powoda kwotę 43.493,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu solidarnie z A. K. (1). Zaskarżonemu wyrokowi w oparciu o przepis art. 368 §1 pkt 2 k.p.c. zarzuciła:

1. naruszenie prawa procesowego, a to normy art. 231 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zastosowanie domniemania faktycznego i wyprowadzenie błędnych wniosków w wyniku przeprowadzonego wnioskowania, a polegających na ustaleniu iż wpływy z biletów do kin w spornym okresie są analogiczne do wpływów z biletów sprzedanych w poprzednim okresie sprawozdawczym, podczas gdy z dokumentów zaofiarowanych przez powoda nie sposób wyprowadzić takiego wniosku, zwłaszcza nie posiadając wiedzy odnośnie repertuaru kinowego, jak i twórców utworów audiowizualnych, na co wskazywał sam powód w pozwie.

2. Nierozpoznanie istoty sprawy sprowadzacie się do zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda kwot pieniężnych ustalonych na zasadzie analogii, względem wartości wpływów z biletów za poprzednie okresy, nie objęte żądaniem pozwu, nie ustalając z tytułu wyświetlania jakich to pozycji filmowych należne jest powodowi wynagrodzenie, w sytuacji gdy każde ewentualne wynagrodzenie autorskie z tytułu wyświetlania filmów należne jest konkretnemu twórcy, a organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi jedynie pośredniczy w przekazywaniu tantiem na rzecz twórców, których reprezentuje.

3. Naruszenie prawa materialnego a to art. art. 70 ust. 2¹ pkt 1 oraz ust. 3 w zw. z art. 105 i 107 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, polegające na błędnej wykładni przedmiotowych przepisów prowadzącej do wniosku, iż organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (powód) nie jest zobowiązana do udowadniania, iż posiada uprawnienia do zarządzania i legitymację procesową w odniesieniu do żądanych wynagrodzeń, w sytuacji gdy pozwany kwestionuje uprawnienia organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do pobierania wynagrodzeń na rzecz twórców utworów audiowizualnych.

W związku z powyższymi zarzutami pozwana wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje, według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu z uwagi na nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji zaistniałą podczas rozprawy w dniu 1 kwietnia 2014 r., bezpośrednio poprzedzającej wydanie zaskarżonego wyroku.

Przyczyny nieważności postępowania określa w sposób wyczerpujący art. 379 k.p.c., wskazując między innymi sytuację, w której strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Według utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, pozbawienie strony możliwości obrony swych praw polega na tym, że z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (zob. wyrok SN z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSP 1975, z. 3, poz. 66; postanowienie SN z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr.-wkł. 1999, nr 5, poz. 41; wyrok SN z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, LEX nr 55517). Nieważność ze względu na tę przyczynę zachodzi np. w razie niezawiadomienia strony o rozprawie, co skutkowało jej

nieobecnością, w przypadku rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym, gdy rozprawa jest obligatoryjna (zob. wyrok SN z dnia 10 lipca 1974 r., II CR 331/74, OSNC 1975, nr 5, poz. 84; wyrok SN z dnia 7 października 2009 r., III CSK 35/09, LEX nr 572042). Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw w opisanych sytuacjach nie następuje, jeżeli skutki tego uchybienia mogły być usunięte przed wydaniem wyroku w danej instancji (zob. m.in. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 10 czerwca 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, z. 3, poz. 66, z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000, Nr 12, poz. 220, z dnia 10 stycznia 2001 r., I CKN 999/98, Lex nr 52705, z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/00, Lex nr 55519). Brak powiadomienia strony o terminie rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku, co do zasady musi być uznane za pozbawienie możliwości obrony jej praw, bowiem uchybienie to nie mogło zostać usunięte przed wydaniem wyroku. Jednakże stwierdzenie, czy nastąpił stan odpowiadający nieważności wymaga każdorazowo rozważenia konkretnych okoliczności sprawy. Niezbędne jest bowiem zbadanie, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz, czy pomimo tych warunków, strona mogła bronić swoich praw (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2008 r., V CSK 488/07, Lex nr 424315; z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 404/09, Lex nr 590206).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy wydał zaskarżony wyrok po uprzednim wyznaczeniu dwóch terminów rozpraw. Na pierwszej rozprawie w dniu 25 lutego 2014 r. (karta 397-399) pełnomocnik pozwanego A. K. nie był obecny, przesyłając faksem zwolnienie lekarskie, które jednakże, jako nieczytelne, nie pozwalało na stwierdzenie przez Sąd czy przesłanki do odroczenia rozprawy zachodzą, w szczególności czy zwolnienie to pochodzi od lekarza sądowego (art. 214¹ § 1 k.p.c.). Po przeprowadzeniu rozprawy Sąd Okręgowy odroczył rozprawę ogłaszając jej termin obecnym na rozprawie, co zostało odnotowane w protokole skróconym (rozprawa była rejestrowana za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk). Zarządzeniem wydanym po rozprawie (karta 399 verte) Przewodniczący polecił zawiadomić nieobecnego pełnomocnika pozwanego przez doręczenie mu odpisu protokołu (zapewne pisemnego - skróconego). Odpis protokołu został wysłany wraz z pismem przewodnim zatytułowanym „Doręczenie kserokopii”, w którym wskazano, że w załączeniu doręcza się kserokopię protokołu z dnia 25.02.2014 r. W piśmie tym nie znalazła się zatem informacja, że przesyła się zawiadomienie (wezwanie) o terminie rozprawy (karta 401).

Przepis art. 149 § 2 k.p.c. nakazuje powiadomić stronę o posiedzeniu jawnym poprzez wezwanie lub ogłoszenie, przy czym stronie nieobecnej na posiedzeniu jawnym należy zawsze doręczyć zawiadomienie o kolejnym posiedzeniu. Zasady doręczeń mają charakter obligatoryjny. Nie może więc być ocenione jako prawidłowe doręczenie dokonane w sposób odbiegający od reguł przewidzianych w art. 131-147 k.p.c. (postanowienie SN z 22.05.2014r., IV CSK 545/13 – lex nr 1483413). Przesłanie pełnomocnikowi strony kserokopii skróconego protokołu z odroczonej rozprawy, na której wyznaczono nowy termin rozprawy, bez równoczesnego powiadomienia że odpis tego protokołu stanowi także zawiadomienie o terminie rozprawy, nie może być uznane za wypełniające wymagania z art. 149 i art. 150 k.p.c. Dodatkowo, na potwierdzeniu odbioru jako rodzaj przesyłki wskazano „protokół z 25.02.2014 r.” a nie „zawiadomienie” (karta 420). Tym samym brak było podstaw do stwierdzenia, że strona była skutecznie zawiadomiona o terminie rozprawy, czego konsekwencją winno być odroczenie rozprawy stosownie do treści art. 214 § 1 k.p.c. Nieodroczenie przez sąd rozprawy z przyczyn wymienionych w art. 214 k.p.c. i wydanie wyroku po jej przeprowadzeniu, stanowi uchybienie procesowe skutkujące nieważnością postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5).

Wobec stwierdzenia nieważności postępowania sąd odwoławczy z mocy art. 386 § 2 k.p.c. musiał uchylić zaskarżony wyrok, znieść postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie powiadamiając prawidłowo o terminie rozprawy wszystkie podmioty biorące udział w tym postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.